Ч. 255 Неділя 12 (25) падолиста 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік	К.	4·80
на пів року	„	2·40
на чверть року	„	1·20
місячно . .	„	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К.	10·80
на пів року	„	5·40
на чверть року	„	2·70
місячно . .	„	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Справа хіньска в німецкім парляменті. — Крігер у Франциї. — Недуга царя. — Вісти з Хіни.)

Справа хіньска викликала в німецкім парляменті остру дискусию. Особливо пристрастно поборюють політику німецкого цісаря социялісти і поступовці. Натомість католицке центрум і народно-ліберальне сторонництво годять ся на неї. Социяліст Бебель звернув серед дискусиї увагу на то, що листи німецких вояків, в котрих були напострійші обиди для армії, не були спростовані ні міністром війни ні прокураториею державною. То що там було написане, на жаль правда. Бесідник жадає від міністра війни точної відповіди, аби з неї дізнати ся, чи від найвисшої команди одержали вояки приказ: „Пардону не дає ся, в полон не бере ся“. У відповіди ґр. Більовови завляе бесідник, що цісар ніколи не говорить як вояк або як дипльомат, лише тілько як цісар. Цісар єсть мужем в цілім того слова значіню і хоче аби его таким уважано. — Ґр. Більов звернув ся против вискаэу Бебля, немов би хіньска політика Німеччини була тверда, строга і ворожа, а покликує ся в тім напрямі на лист хіньского посла, котрий висказує признане для німецкої політики супротив Хіни, особливо з причини обжвника ґр. Більова, котрий Бебель таки строго осудив. Що до бесіди цісаря Вільгельма, то в дни коли він єї виголосив в Вільгельмсгавен, кождий був пересьвідчений, що всі Европейці в Пекіні вирізані, а бесіда в Бремергавен слідувала безпосередно по відомости о убитю Кеттелера. Бесідник просто не зрозумів би того, щоби та вість не була підбудила цісаря. З причини слів Бебля о німецких войсках і німецкій армії, висказує ґр. Більов жаль, бо з поодиноких случаїв не можна заключати о цілости. Німецкий вояк не дасть ся перевисшити нікому иншому під взглядом карности і почутя людскости. Бесідник підносить також ту річ і супротив заграниці, бо і в єї очах німецкого вояка понижено.

Президент Крігер виїхав вчера перед полуднем з Марсилії до Парижа. У відповіди на телеґраму вислану ним до Любета з Марсилії велів Любе префектови повитати Крігера і подякувати єму. Вечером прибув Крігер до Діжон, де мав переночувати а нині рано пустити ся в дорогу до Парижа. По дорозі з двірця до готелю уставили ся ряди публики, котра з одушевленем витала гостя. — Голяндска королева вислала до Крігера телеґраму, в котрій висказала радість, що корабель „Ґельдерлянд“ приїхав щасливо до Марсилії і що Крігер відбув подорож в добрім здоровлю. Кажуть, що Крігер оповістить в Гаві відозву до всіх держав з жаданем інтервенциї. Коли би відозва не мала успіху, оголосить тоді документи, котрі кинуть дуже погане сьвітло на поведене Анґлії.

Урядовий бюлетин о недузі царя Николая впевнює, що стан здоровля взагалі вдово ляючий. Цар спав тамтої ночи дуже добре і перевів оногдашний день спокійно. Натомість за границею, особливо в Берлині і Льондоні ходять непокоячі вісти о здоровлю царя. А в Льондоні розійшла ся вчера вечером поголоска, що цар умер. Російска амбасада тої вісти не потвердила.

Як доносить Бюро Райтера проволока в мирових переговорах викликує у замешкалих в Хіні Европейців велике невдоволене і несупокій. Після їх гадки треба би ту справу прискішити, що було би можливе, коли би на місце переговорів визначено котресь з европейских головних місг, або Вашинґтон, куди мусіли би прибути також хіньскі повномочники.— Секретар державний Сполучених Держав Гай вислав до держав ноту, в котрій предкладає ціли, до яких Сполучені Держави стремлять в справі хіньскій і як ті спільні всім державам ціли найлекше можна осягнути. — Поодинокі відділи союзних войск уганяють ся заєдно за ватагами хіньских ворохобників і правильних хіньских войск та вибивають їх безмилосердія. Ті виправи відбувають ся на 50—70 кільометрів доокола Пекіну.

Новинки.

Львів дня 24-го падолиста 1900

— **Предсідателем комісиї оцінкової** податку особисто-доходового для округа оцінкового „місто Львів“ і предсідателем комісиї загального податку зарібкового для товариств податкових I. і II кляси округа розкладового „Львів-Броди“ як також III. і IV. кляси округа розкладового „місто Львів“ іменований ц. к. радник скарбу Альойсий Зонненвенд.

— **Про рідке торжество учительске** пишуть до „Діла“: Дня 18 с. м. в Клепарові під Львовом відбуло ся прощане шкільними властями і това-

ГАНЯ.

(З польского — Генрика Сенкевича.)

I.

Коли старий Николай, умираючи, лишив Ганю на мою опіку і совість, мав я тоді 16 літ; она, молодша майже о рік, виходила ледве з дитинячих літ.

Від постели небіжчика діда відвів я єї майже силою і обоє пішли ми до нашої домашної каплиці. Єї двері були отворені: перед старим візантийским образом Матери Божої горіли дві сьвічки, котрих блеск лиш слабо розвиднював мрак в глубині престола. Ми поуклякали одно побіч другого. Зломана болем, умучена плачем, безсонностию і жалем, дитина оперла бідну свою головку о моє рамя і так ми мовчки клячали. Була пізна година і в сумежній до каплиці комнаті, на старім ґданьскім годиннику викукала зазуля хрипливим голосом другу годину по півночи; всюди царила глубока тишина, переривана лиш далеким шумом сніжної метели, що потрясала оловяною оправою віконець каплиці і жалібними зітханями Гані. Я не сьмів озвати ся до неї ні одним словом потіхи, тулив єї лиш до себе, немов вже опікун або старший брат. Однакож я не міг молити ся; тисячні вражіня, чувства розколисали мені серце і голову. Всілякі образи пересувались мені перед очима, але поволи з того омуту виринала одна гадка і одно чувство, іменно: що те блідоньке личко з примкненими очима, оперте на моїм рамени, то безборонне, бідне маленьке єство, стає мені тепер улюбленою сестрою, за котру віддав би я житє і за котру, колиб була потреба, кинув би рукавицю цілому сьвітови.

Тимчасом надійшов мій молодший брат Казьо і приклляк за нами, а відтак о. Людвик і кількоро людий із служби. Ми говорили вечірні молитви, після щоденного у нас звичаю О. Людвик читав голосно молитви, а ми повтаряли їх за ним, або відповідали хором, а темне лице Матери Божої з двома знаками від шаблі, споглядало на нас милосердно, немов би брало участь в наших родинних журбах, смутках, доли і недоли і благословило всіх зібраних у Єї ніг При молитві, коли о. Людвик почав споминати померших, за котрих ми звичайно відмавляли „со сьвятими“ і додав до них імя Миколи, Ганя почала на ново голосно плакати, а я в души присяг собі, що задержу сьвято зобовязань, які на мене зложив небіжчик, хоч би то мене коштувало не знати кілько жертв. Був то обіт молодого недосьвідного хлопця, що ще не розумів ні можливої величини жертв ні відвічальности, але не чужого благородним поривам і чутливости души.

По скінченій молитві розійшлись ми на спочинок. Я поручив старій Вeаґровскій, господині, аби відвела Ганю до комнатки, в котрій від тепер мешкати мала, а не, як звичайно до ґардероби і щоби лишила ся з нею разом цілу ніч; сам я, поцілувавши сердечно сиротку пішов до офіцини, в котрій мешкав разом з Казьом і о. Людвиком, а котру називано дома станциею. Я розібрав ся і положив до ліжка. Мимо жалю за Миколою, котрого я сердечно полюбив, чув ся я гордий і майже щасливий із свого опікуньства. Підносило мене то у власних очах, що я, шістнайцятьлітний хлопець мав вже бути підпорою для одного слабого і бідного єства. Я чув ся мужчиною. „Не обманиш ся честний старче, гадав я собі, на твоім паничу, дідичи: в добрі руки зложив ти будучність своєї внучки і можеш спати спокійно в могилі.“ Справді о будучність Гані був я спокійний. Гадка, що Ганя з часом доросте і що треба буде єї видати замуж, не приходила мені тоді до голови. Я гадав собі, що она все лишить ся коло мене, окружена пікльованем як сестра, улюблена як сестра, може сумна але спокійна. Після давного звичаю, найстарший син брав більше як пять раз тілько маєтку, як молодші діти; а молодші сини і дочки шанували той звичай і ніколи не виступали против него, хоч не було в нашім роді правного майорату. Я був найстарший син в родині, отже більша половина маєтку мала в будучности належати до мене; отже

ришами п. Теодора Мельничука, управителя школи в Запитові, котрий по 40-літній службі перейшов в справді заслужений стан спочинку. На се торжество прибули: член кравої ради шкільної п. Бол. Барановский, львівский староста п. Кароль Франц, окружний інспектор шкільний п. Франц Говорка і 34 учительок та учителів. Празнуване розпочав промовою п. Говорка, котрий вазначив довголітну, ревну і успішну працю ювилата, а по нім промовляли по черзі: п. Ілія Чиж управитель школи в Клепарові, п. староста, котрий вручив ювилатови декрет міністерства просьвіти, признаючий ему титул директора, п. Жишкевич управитель школи в Прусах, котрий доручив ювилатови на спомин від товаришів золотий перстень, п. Іван Климко старший учитель на Знесіню в імени молодшої братії в званю, а вкінци краєвий інспектор Барановский. Послідна промова під взглядом стилю дуже гарна а під взглядом чувства дуже тепла, була також і під взглядом річи характеристична. Іменно бесідник з великим притиском підніс з житя ювилата два слідуючі моменти: 1) що ювілат на однім місци служив без перерви 38 літ і тим чином виховав кілька поколінь; 2) що стояв завсігди на боці від всяких забаганок деяких реформаторів суспільности, котрим здає ся, що потрафлять напростувати історичні течії. Вкінци положив п. Барановский натиск і на ту обставину, що ось найвисші власти шкільні відзначили учителя-Русина і тим дали доказ, що їм народність учителя не робить найменшої ріжниці, а глядять лише завсігди на тиху та ровну працю его.

— **На ювілей черновецкого університету** — який відбуде ся в сім році, заповіли свій приїзд між иншими п. Міністер просьвіти Гартель і професор краківского університету Цоль, а зі Львова проф. Цвіклїньский.

— **Поміч для академиків-фільософів.** Дня 22 падолиста с. р. в III салї львівского університету відбуло ся віче всїх фільософів-академиків. По отвореню віча тов. Гассеним суд. філ. віддано провід нарад тов. Іванови Брикови, почім по широкім передискутованю внесень комітету, ухвалено утворити комісию зложену з відпоручників і їх заступників всїх груп фільософічного видїлу, яка має подбати над поліпшенем долї академиків-фільософів вишукуванем для них лекций. Ухвалено відвести ся до всїх гімназий і приватних людий, щоби до сеї комісиї зголошували лекциї. З групи україньско-руської фільольоґії, війшов до комісиї тов. Іван Брик, а як заступник товариш Стефан Галущак.

— **Нова школа фахова.** В Товмачи має бути отворена нова школа фахова, колодійско-ковальска. Товмацкий видїл повітовий жертвував на нову школу будинок з цїлим урядженем і 1.000 К. річної запомоги. Прочі кошти мае покривати край і держава.

— **Процес о убийство.** Перед трибуналом судиів у Львові розпочала ся вчера розправа против Федька Качковского, Кароля Тринька і Семена Іваньчука з Цїшків, обжалованих о убийство господаря Андрея Чайковского. В недїлю дня 12 серпня с. р. зійшли ся всї три обжаловані до коршми, де був і Чайковский. Коли Чайковский вийшов з коршми, обжаловані засїли на него при дорозї і один з них, Федько Качковский, ударив Чайковского колом по голові, а другі два обжаловані добили его на смерть. До розправи покликано 19 сьвідків. Розправу веде радник Підляшецкий. Обжаловує прокуратор Квятковский. Розправа потреває імовірно до нинї вечером.

— **Попід море з Европи до Америки.** Юлий Верне писав видко в щасливу хвилю не одну із своїх фантастичних повістий, бо вже не одно так стало ся, як він то лиш вигадував в своїх повістях. Подорож довкола сьвіта в короткім часї, подорож до бігуна, а тепер подорож попід море, то улюблені фантастичні гадки Верна, котрі він як би виворокував. В північній Америці якийсь винахідець Джон П. Голлянд придумав таке судно, котрим можна плисти попід воду. То не перша его гадка і не перша его проба, але мабуть ему першому удало ся зробити таке судно, котре може дійстно довго держати ся під водою і плисти попід воду навіть підчас великої бурі. Проби з тим судном відбували ся через кілька літ, але судно не пускало ся дальше від берегів як на 150 миль анґлійских (чверть нашої). Аж тепер рішив ся винахідець пустити ся в дальшу дорогу і хоче в лютім плисти аж до Лісбони, отже 3496 миль далеко. Судно есть так зроблене, що оно може плисти верх води; відтак вабирае в себе воду і в одній хвили потапае і щезае під водою. За хвилю випускае воду і може знову на верх виринути. Мотор, осьвітлене, прилади до вареня і т. п. суть електричні; до віддиханя служить стиснений воздух, а судно може взяти вісім людий залоги.

— **Склепові злодійки.** Минувшого вівтірка купувала щось пані А. Г. в склепі п. Чеканьскої при улици Галицкій у Львові і там пропала її торбинка, в котрій був золотий годинник, акцепти на 5600 корон і дрібні гроші. Підозріне впало на дві дівчини, котрі були під ту пору в склепі і купували пудло. Підозріне було зовсїм оправдане. „Панни" заставили годинник в середу в банку при ул. Ягайловьскій і одна з них сказала, що називае ся Козакевич. Полїция вислїдила одну з них і аґент Фінкельштайн привів еї в ночи о 1 год. на полицию. Она називае ся Розалія Подольчак і мешкае на Пфайферівці при родичах; есть з лиця хороша і була елеґантно убрана. Она зразу випирала ся крадежи і признавала лиш, що була дійстно в згаданім склепі. У неї найдено кілька штук шовкового одіня, а запитана звідки то мае, сказала, що їй купив адвокат, котрий торік застрілив ся. Вчера вислїджено і еї спільничку Анґелю Куриляк 17 літну, але нотовану і два рази за крадіж карану злодійку. Розалія Подольчак призна ся до крадежи, але вину складае на Анґелю, котра ей намовила і поправді сама украла а відтак і заставила годинник за 25 корон, з котрих дала їй лиш 4. Торбинка з акцептами знайшла ся. Куриляківна кинула еї до якоїсь пивниці в ринку.

— **Помер** о. Теофиль Озаркевич, парох Черемхова епарх. перем. у Львові дня 22 н. ст. падолиста в 70 році житя а 46 сьвященьства. Похорон відбув ся нинї о год. 2 з полудня з церкви сьв. Петра і Павла на цвинтар Личаківський.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і виховане.

Ради господарскі.

— Рента ґрунтова і рентові посілости ґрунтові. (II) Вже з попередного знаємо, як трудно означити понятя і правдиве значінє ренти ґрунтової. Возьмім річ з иншого боку: Хтось має ґрунт, має землю, котра творить підставу его господарства. Щож він має? Чи він має єи з природи, чи капітал, чи одно і друге? Як би чоловік прийшов до якогось пустого краю і там взяв собі кусень землї для свого ужитку, то він тогди забрав би для себе сили природи. Скоро ще він ту землю обгородить, виоре і приготовить під засів, то вже тим вложить в ню вартість, котру може обчислити на гроші (материял, робота, насінє і т. д.), значить ся, він вложив в землю капітал. З тих двох річий, з землї або з сил природи і доданого до них капіталу має чоловік добути щось третого, щось такого, що було би для него придатнійше як земля і капітал разом. То трете, той добуток з землї і вложеного в ню капіталу, отже добуті плоди землї, мусять мати конче більшу вартість, бо як би їх

хоч ще студент, дивив ся я на него як на власність. Отець належав до маючійших в околици горожан. Наш рід вправді не визначував ся богатством маґнатів, але тою старошляхотскою заможностию, що давала досить хлїба і тихе, заможне житє в родиннім гнїздї аж до смерти. Отже я мав бути вглядно богатий і тому спокійно глядів в будучність і свою і Ганї, знаючи, що яка би не ждала еї доля, все найде при менї спокій і опору, як буде того потребувати.

З тими гадками я заснав. На другий день рано почав я уводити в дїло повірену менї опіку. Але як я то сьмішно і по дитинячому робив! А однако нинї, коли пригадаю собі те, не можу оперти ся якомусь чутливому чувству. Коли ми прийшли з Княьом на снїдане, застали вже сидячих при столі: о. Людвика, паню д'Іве, нашу ґувернантку і дві мої малі сестрички, що сидїли як звичайно на високих тростинових кріслах і перебирали ніжками та весело балакали. Я розсїв ся з незвичайною повагою на кріслї вітця і кинувши оком диктатора на стіл, обернув ся до послугуючого хлопця та сказав сухо і приказуючо:

— Накрити для панни Ганни.

На слово „панна" поклав я умисне притиск. Того доси нїколи не бувало. Ганя їла звичайно в ґардеробі, бо хоч моя мати бажала собі, аби сїдала собі разом з нами, старий Микола нїколи не хотїв на то позволити, повтаряючи: „На що то здало ся? Нехай має пошану для паньства. Ще що!" Тепер я завів новий звичай. Добрий о. Людвик усьміхнув ся, покриваючи усьмішку щиптою табаки і хусткою від носа; пані д'Іве скривила ся, бо мимо доброго серця, як член старої француской шляхотскої родини, була великою аристократкою; а послугуючий хлопець, Франціщок, отворив широко уста і дивив ся на мене з зачудованем.

— Накрити для панни Ганни! Чуеш? — повторив я.

— Слухаю вельможного пана — відповів Франціщок, на котрого видко зробила вражінє моя бесїда.

Нинї признаю ся, що й „вельможний пан" ледве міг вдержати усьміх вдоволеня, який на его уста викликав наданий ему перший раз в житю той титул. Однако повага не дозволила вельможному панови усьміхнути ся. Тимчасом накрите було за хвилю готове, отворили ся двері і війшла ними Ганя, одїта в чорну сукню, яку за ніч ушила їй служниця і стара Венґровска, блїда, з слїдами сльоз на очах і з своїми довгими золотими косами, котрі спливали по плечах і кінчили ся стяжками з чорної крепи, вплетеної між проміне волося.

Я встав і підбігши ід нїй, привів еї до стола. Мої заходи і то цїле окруженя здавало ся лиш встидали, мішали і мучили дитину; але я ще не розумів тодї, що в хвили смутку, тихий, самітний, відлюдний кутик і спокій більше вартий, як голосні похвали приятелів, хоч би они плили з найлїпшого серця. І я мучив Ганю в найлїпшій вірі своєю опікою, гадаючи, що роблю свою задачу як найлїпше; Ганя мовчала і лиш від часу до часу відповідала на мої питаня і що буде їсти і пити?

— Нїчого, прошу ласки панича.

Заболїло мене то: „прошу ласки панича", тим більше, що звичайно Ганя була зі мною за об дніюша і говорила менї просто: „паничу". Але саме мое поведене від вчера і відмінні условя, в яких я поставив Ганю робили еї тим більше несьмілою і покірною. Зараз по снїданю взяв я еї на бік і сказав:

— Ганю, памятай, що від тепер ти моя сестра. Від тепер не говори менї нїколи: прошу ласки панича.

— Добре прошу ласк.... прошу панича.

Я був в дивним положеню. Ходив з нею по комнатї і не знав, що з нею говорити. Я рад би був еї потїшати, але на то треба було згадати Миколу і вчерашну его смерть, що Ганю привело би до нових сльоз і було би лиш відновленем жалю. Отже скінчило ся на тім, що ми обоє сїли на низькій канапцї, що стояла в кутї комнати; дитина знов оперла головку о мое рамя, а я почав гладити рукою еї золоте волосє.

Тулила ся до мене дійстно як до брата і може то солодке чувство довіря, що будило ся в еї серци, викликало нові сльози в еї очах. Плакала дуже, а я потїшав еї як умів.

— Знов плачеш, Ганю? — говорив я. — Твій дідусь в небі, а я буду ся старати...

І я не міг довше говорити, бо й менї збирало ся на сльози.

— Паничу, чи можна менї піти до дідуся? — вишептала.

Я знав, що принесли домовину і що саме тепер клали в ней Миколу; тому не хотїв, щоби Ганя пішла до тїла дїда скорше, заки всьо буде готове. Але за те пішов я сам.

По дорозї стрітив я паню д'Іве і попросив еї, аби заждала на мене, бо потребую з нею хвильку розмовити ся. Видавши поодинокі похоронні зарядження і помоливши ся при тїлі

не мали, то чоловік не потребував би преці їх добувати.. Звідкиж бере ся тота більша вартість добутку з землї і капіталу? Австрийский мінїстер Бем Баверк каже, що причини тої більшої вартости добутку треба шукати в часї. Ту більшу вартість добутку з землї і вложеного в ню капіталу називаємо чистим доходом. Коли же частий дохід з землї зависить від часу, то він єсть тим самим, що і процент від капіталу, котрий також росте з часом. В такім случаю і земля не єсть нїчим иншим як лиш капіталом і разом з иншими капіталами творить майно заробкове. Коли то так, то яку вартість представляє земля яко капітал? Се зависить від многих обставин: від єї ужиточности і сили продуктивної (бож преці не кожда земля єсть однаково добра), від єї величини і скількости (часом буває більше, часом менше ґрунтів на продаж), від вартости плодів (коли цїна плодів піде в гору, то і земля подрожіє) і т. д. З того всего виходить, що і рента ґрунтова не завсїгди і не всюди буває однаково велика, лиш зміняє ся; она єсть більша там, де ліпші ґрунти, де більший попат за землею, де менше землї, де ліпші дороги до перевозу (звістно загально, що всюди, де побудовано зелїзницї цїна ґрунтів пішла значно в гору) і т д. Від того яка єсть рента ґрунтова, зависить також і цїна ґрунту та чинш від винайму (посесиї). Чим більша рента ґрунтова, тим більша і цїна купна, тим більший і чинш за посесию. Але цїна купна зависить ще и від стопи процентової. Коли н. пр. який ґрунт дає річної ренти 300 кор. а стопа процентова єсть 4 від сотки, то ґрунт представляє тогди капітал 7500 кор. (3750 зр.). Коли же рента упаде на 200 кор., а рівночасно і стопа процентова зменшить ся на 2 від сотки, то ґрунт представляє капітал 10.000 кор (5000 зр.). Чинш від посесиї держить ся знов цїни купна, бо она представляє кошти продукциї.

— Комора в домашнім господарстві, то дуже важна річ, бо в нїй треба переховувати через цїлий рік всїлякі запаси так, щоби они не зїпсували ся. Длятого треба знати не лиш як собі уладити комору, але й як і в нїй держати всїлякі запаси. Насамперед треба на то памятати, що комору найліпше ставити від півнїчної сторони, бо тогди в нїй буде найхолоднїйше, а то в літі важна річ, щоби деякі запаси не псували ся. Відтак в коморі повинно бути в горі віконце, котре через літо може бути отворене, лиш треба его заставити дротяною або якою иншою сіткою, щоби мухи не налітали. Комора повинна бути суха, а вхід до неї найліпше від кухнї або челяднї, а не від сіний а вже нїколи з надворку, як то буває иногдї у наших господарів, котрі навіть люблять ставити собі комори окремо від хати. Комора з дверми від сіний або з надворку то найліпша примана на злодїїв, а для ґаздинї страта часу і здоровля. Але коли двері до комори суть від челяднї, то треба їх завсігди замикати за собою особливо тогди, коли в челяднї дим або пара і літом коли повно мух. В коморі повинен бути завсігди сьвіжий воздух, як найбільша чистота і порядок. Кожда річ повинна там мати своє місце і треба так уставляти, щоби однї запаси від других не псували ся або не натягали якого земляного запаху. Більші запаси муки держить ся найліпше в скринях з кількома пересїками на окремі роди муки, на крупи і пшоно. В таких скринях можна муку вигідно розгортати, щоби она не стухла або, щоби в нїй не заплодили ся які червачки. Горох і фасолю найліпше держати в соломяних кошах або таки просто в міхах; горох і фасоля повинні бути вже перебрані, так, щоби на случай потреби можна їх зараз варити. Коли держить ся в міхах, то добре єсть підложити дошку. Хлїб найліпше держати на полицї звисаючій свобідно від стелї, щоби миши до него не добирали ся, а полицю найліпше повісити на міцних дротах. Всяку вудженину, сало, солонину, шинки, ковбаси треба вішати на гаках але так, щоби они нїгде не притикали до стїни і щоби їх коти не дістали. Сушеницї і сушену городнину держить ся в мішочках, котрі вішає ся в найсухійшім місци комори. В коморі довкола попід стїни треба поробити собі полички, де би можна складати всїлякі домові припаси в слоях і горшках як смалець, мід, всїляку смаженину. Мило покраяне на кусні складає ся одно впоперек другого близько вікна, щоби висихало, бо чим оно сухійше там ліпше. В однім місци треба зробити жердку, щоби можна на нїй вішати порожні міхи, чисті скатерти і т. п. Яйця пряче ся в більшій скількости на зиму найліпше в той спосіб, що помацує ся їх т. зв водним склом і складає в невелику скринку верствами в солому. Від часу до часу перевертає ся скринку з яйцями на другий бік, щоби жовток в них не прилягав до шкаралупки. — Квашену капусту і огірки та бараболю найліпше держати в пивници, до котрої вхід можна зробити від комори.

— Найліпша пора на роблене зрізів до ублагороднювання дерев і всїляких корчів овочевих єсть від падолиста до січня. Досьвід поучив, що вчасно зроблені зрізи держать ся дуже довго і можна їх уживати навіть ще в цьвітни. Зрізи по відотненю ховає ся в темнім місци безпечнім від морозу, в пивници або шопі або також де в порожнім інспектї та вкриває ся вохким піском, або просто лиш присипає ся землею.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Прилад до приорювання зеленого навозу. Німець Christ Bähr, управитель маєтности „Schloss Weiher" коло Hallfeld в Баварії видумав такий прилад, котрий причіплений до плуга притолочує зелений навіз а заразом і відтинає его а плуг лиш вже присипує землею.

— **Ціна збіжа.** У Львові д. 23 падолиста: Пшениця 7·40 до 7·50 Кор.; жито 6·25 до 6·50; овес 6·10, до 6·30; ячмінь пашний 5·00 до 5·50; ячмінь броварний 6·25 до 6·75; горох до вареня 7·25 до 12·—; вика —·— до —·—; льнянка 10·50 до 11·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·80 до 6·20; гречка —.— до —.—; коношина червона 55·— до 65·—; біла 35·— до 65·—; тимотка 19·— до 24·—; шведска —·— до —·—; кукурудза стара —·— до —·—; хміль 50·— до 60·—; ріпак новий 13·25 до 13·50. Все за 50 кільо loco Львів. — В Чернівцях дня 22 го падол.: Пшениця 7·60 до 7·70; жито 6·20 до 6·30; ячмінь броварний 6·10 до 6·35; овес 5·60 до 5·80; кукурудза нова 5·05 до 5·25; ріпак готовий —·— до —·—; фасоля довга 6·75 до 7. — Все за 50 кільо loco Чернівцї.

Телеграми.

Відень 24 падолиста. Цїсар прибув тут в Вальсе вчера о годинї 8 ій мін. 25 вечером.

Льондон 24 падолиста. Вечірні часописи доносять з Міддельбурґа, що там сими днями відбули ся борби коло Бальмораля і Вільґерівер, в котрих Бури мали 180 убитих і ранених.

Копенгаґа 24 падолиста. Цариця-вдова виїздить дня 3 грудня до Росиї.

Париж 24 падолиста. Президент Любе приймe Крюґера нинї по полудни або в недїлю перед полуднем.

Люцерна 24 падолиста. В Беллінцонї в Швайцарії арештовано анархіста Джафея, підозрілого о співучасть в убитю короля Гумберта.

Микола, вернув я до Французки і по кількох вступних словах, попросив єї, чи по якімсь часї, коли перші тиждні жалоби минуть, не схотїла би уділяти Гани науки француского язика і музики.

— Пане Генрику — відповіла панї д'Іве, котру видко гнївало, що я всюди ряджу, як господар — я дуже радо то зробила би, бо дуже люблю ту дївчинку, але не знаю, чи ваші родичі гадають так само, а також чи згодять ся на то, аби та маленька займала серед вашої родини таке становище, яке ви їй самовільно хочете надати. За горячо берете ся до дїла, пане Генрику.

— Она під моєю опікою — відповів я гордо — і я за неї відповідаю.

— Але я не під вашою опікою — відповіла панї д'Іве — і тому позволите, що зажду аж вернуть ваші родичі.

Розгнївав мене той упір Французки, але на щастє о много ліпше пішло менї з о. Людвиком. Добрий о. Людвик, що і так учив перше Ганю, не лише що згодив ся на єї дальше ширше образоване, але ще похвалив мене за мою ревність.

— Бачу — говорив — що щиро береш ся до свого обовязку і хоч ти ще молодий і дитина, то я хвалю то у тебе; памятай лиш будь такий витревалий як ревний.

І я бачив, що о. Людвик рад був з мене. То що я показував з себе пана дому радше его бавило як гнївало. Старушок видів, що в тім всім було богато дитиньства, але то були чесні наміри, отже був гордий і тїшив ся з того, що его засів, кинений в мою душу, не марнів. Впрочім старий дуже мене любив; а я, о скілько з початку, в дитинячих лїтах, боявся его, о стілько тепер, коли доходив до молодечих лїт, чим раз більше его підбивав для себе. Слабий був для мене і позволив собою кермувати. Любив і Ганю і хотїв би був, о скілько то лежало в его силї, поліпшити єї долю; тому з его сторони не стрітив я нї найменшого опору. Панї д'Іве мала в сути річи добре серце і також хоч трохи на мене розгнївана окружала Ганю нечаливостию. Що правда, то на недостачу люблячих серць не могла сирота жалувати ся. Служба почала з нею инакше поводити ся: уважала єї не товаришкою а панною. Волю найстаршого сина в родинї, хочби й дитини дуже у нас шановано. Того вимагав і мій отець. Від тої волї прислугувало право відклику до старшого пана і старшої панї, але не вільно було противити ся їй без дозволу родичів. Найстаршому синови також не вільно було говорити инакше як „паничу" від наймолодших его лїт. Служба, так само як і молодші дїти, привикали в такий спосіб до пошани для найстаршого, а та пошана лишалась їм відтак на цїле житє. „Тим стоїть родина" говорив мій отець і справдї в наслідок того добровільна а не оперта на праві умови родини, силою котрої найстарший мав більше маєтку від молодших, удержувала ся від давна. Був то родинний закон, що удержував ся від рода в род

(Дальше буде.)

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

Торговля вина ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЕРА у Львові **при ул. Краківскій ч. 9** продає вино шампаньске Йосифа Терлей і Спілки в Будапешті „TALISMAN SEC“ по дуже приступних цінах.

ПОБІЛЬШЕНЯ ФОТОГРАФІЇ

цілком вірні оригіналови аж до природної величини артистично виготовлені. — В паспарту. Ціна за портрет величини 37x45 цм. разом з портом і опакованєм **5 зр. 10 кр.,** в хороших рамах **9 зр. 60 кр.** (аж до 5-тьох клґр. франко).

Замовленя приймає **А. ЛЯНДОВСКИЙ**

Львів, Пасаж Гавсмана.

Ново отворена Агенция дневників і оголошень

Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає оголошеня до всїх дневників

і також пренумерату на всї часописи краєві і заграничні.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).